

Su laps ajab sind venitamisega hulluks? Miks ta seda teeb?

Sa jõuad tööle viimasel minutil, selg märg, ärritunud ja veendunud, et midagi ununes koju – kõik sellepärast, et lapse riietumisele kulus kaks korda rohkem aega, kui olid arvestanud. Murrad väsinuna pead, miks su nelja-aastane tütar ei oska ikka veel sukkpükse kiiresti jalga tõmmata või miks varateismeline poeg loivab hommikul mööda kodu ringi, suutmata veerandtunni jooksul ennast riidesse panna. Sulle tundub, et su lapsed jonnivad ja teevad sinu elu tahtlikult keerukaks – miks nad seda teevad?

1. Sul on oma lapse suhtes ebarealistlikud lootused

Täiskasvanuna tajume aega ja selle liikumist paremini kui lapsed, mistõttu suudame seda ka otstarbekalt ning efektiivselt kasutada. Kuigi oleme harjunud end hommikul 10 minutiga riidesse panema, siis **ei saa sama eeldada lasteaialapselt, kes ei suuda oma tegutsemise kiirust mööduva ajaga kõrvutada. Riietumine nõuab lapselt häid peenmotoorika oskuseid**, mida ta ei pruugi vanemaga samaväärsel tasemel rakendada. Isegi kui oled lapsele korduvalt õpetanud, kuidas kampsunit selga panna, võib ta sellest hoolimata sinu abi vajada. Ole valmis talle seda andma ja ära vihasta, kui ta ülesandega üksi hakkama ei saa. Selle asemel, et öelda “Pane see kampsun juba selga!”, **julgusta teda: “Selle kampsuni selga saamine ongi päris keeruline.” Laps mõistab siis, et oled tema jaoks olemas.**

2. Tegemist on lapse jaoks ebameeldiva tegevusega

Laps saab aru, et viivitades võidab ta endale aega juurde, et ta ei peaks tegema midagi, **mis on tema jaoks vastumeelne**, näiteks minema kooli või arsti juurde, lahkuma vanematest või abistama majapidamistöodes. Sellistel puhkudel tasub lapsega rääkida ning püüda aru saada, kas ja mis täpselt vastumeelsust valmistab. Kui asi on vastumeelses tegevuses, siis **paku lapsele välja ka n-ö motivatsiooniprogramm või väike võistlusmoment**. Näiteks: “Kui sa minuga samal ajal riidesse saad, siis jõuame enne lasteaeda minekut veel ühe multika vaadata.”

3. See on viis rohkem sinu tähelepanu saada

Lapsed on nutikad ja saavad aru, et **venitamine toob kaasa vanema suurema tähelepanu**. Kui harilikult piisaks ainult vanema ühest korraldusest riidesse panna või mänguasjad kokku korjata, siis selle korralduse täitmata jätmine või venitamine tähendab lapsele, et ema või isa

peab seda kordama ja uuesti talle tähelepanu pöörama – mis siis, et negatiivses võtmes (“Korja oma asjad juba kokku! Mitu korda ma pean seda sulle ütlema?”). **Laps tunneb, et saab nii näidata enda iseseisvust ja võimu, kuna vanem sõltub tema tegevusest.**

Sellisel juhul **tasub lapsel lasta oma venitamise tagajärgi kogeda. Lapsevanem peaks aga sellest kindlasti ette hoiatama ning selgitama, et venitamine ja korralduste mittetäitmine võib lõppeda lapse jaoks mõne meeldiva tegevuse ära jäämise või piiramisega.** Näiteks: “Me ei jõua täna unejuttu lugeda, sest hammaste pesemisega läks nii kaua aega. Kui sa pesed homme hambad varem ära, siis saame ka unejuttu lugeda.”

Enamasti vajab laps aega, vanema tuge ja kannatust, et oma kohustustega toime tulla. Püüa säilitada rahu ja meelegi kindlust ning väärtusta neid hetki, mil kõik laabub plaanipäraselt.

Triin Sokk, Tervise Arengu Instituudi vanemspetsialist